

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijače velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se svoje izrekarati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročila, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slov. Narodu“.

Peterburg 10. jan. Iz Lovče se 9. januarja telegrafira oficijalno: Denes je ruski general Radecki ujel po trdovratnem boji vso turško vojsko pri Šibki soteski, t. j. 41 turških bataljonov, 10 baterij in en kavalerijsk polk. General Mirski je zasel Kazanlik. Skobelev vas Šibko.

Peterburg 10. januarja. Iz Tiflisa 9. jan. se oficijalno telegrafira: Potem, ko so Rusi vas Ilidžo poseli in daleč okolo rekognoscirali v jug od Ilidže, je direktna zveza mej Erzerumom in Trapezuntom pretrgana. — Muktar-paša stoji z manjšimi oddelki pri Baiburtu. — Ismail je prevzel poveljništvo v Erzerumu.

Nabrežina 10. januarja. Sinoči tu sem iz italijanskega Vidma došli telegram javlja, da je Viktor Emanuel spokorjen in previden s sv. zakramenti ob polu treh popoldne umrl. Od vseh ministrov je bil njegov sin Humbert za kralja sprejet.

Rim 10. januarja. Proglas novega kralja italijanskega Humberta I. obeta udanost domovini, ljubezen do napredka, zvestobo svobodnim institucijam.

Rim 9. januarja. Viktor Emanuel, kralj italijanski, je umrl. Po njegovej smrti je bil kraljevič Humbert proglašen

za kralja italijanskega. Ta je potrdil zdanje ministerstvo.

Bogot 8. jan. (Oficijalno.) Po noči od 6. na 7. jan. so Rusi obšli turško pozicijo, ki zapira Trajanov preval, zaseli so Turkom za hrbtom položnja pri Kornaru in so vzeli eno turško reduto, takomenovano gnezdo. Ruska avantgarda ima ukaz marširati na Teke. — 7. jan. so Rusi vzeli utrjeno pozicijo Devičjo mogilo in so vrgli Turke do Starajareke. Turki so pustili nad 270 mrtvih na mestu. Rusi so v Ahmedli veliko priplenili. Ruska izguba je 214 mož.

Peterburg 9. januarja. Oficijalno poročilo iz Bogota od 5. t. m. obseza natančnosti o boji pri Taškesni dne 31. decembra. Iz njega je razvidno, da so trije prvi oddelki orhanjske kolone, namreč oddelki generalov Raucha, Karlova in Filozofova, prodirali koncentrično in po peturnem boji in z mnogimi obhodnimi manevri Turke prisilili, umakniti se iz Taškesne. Ker je bila cesta za umikanje zasedena, morali so Turki popustiti konje, zaboje se strelivom in ranjenike ter razkropljeni bežati po gorskih stezah. Zasedovanje njih je Rusom overala megla. Zbog tega pobitja pomaknili so se 1. t. m. Turki tudi iz Arab-Konaka in Šandornika nazaj; zadnje njihove straže, obstoječe iz 34 taborov so, od vseh stranij oklenene, bežale v neredu in so bile skoraj vse polovljene.

Bogot 8. januarja. Oficijalno se poroča: Rusi so 2. januarja posedli Zlatico, od koder so se Turki proti izhodu pomaknili nazaj. Rusi so jih podili in posedli Tašen. Dne 3. januarja so Rusi posedli Petrišao. Pri oddelku carjeviča naslednika je bilo mnogo neznatih prasek.

Vojska.

Kljubu hudej zimi in strašnim elementarnim težavam ruska vojska hrabro in zmagovito prodira onkraj Balkana naprej, jemljou eno turško pozicijo za drugo.

Baš pred končevanjem uredovanja smo dobili veseli telegram o velikanskej novej ruskej zmagi pri Šibki. Rusi so tu vso turško vojsko ujeli! Če pojde to tako naprej, bodo Rusi prej pred Carigradom, nego se bodo Turki spravili miru prositi. Slava!

Nemška Turkinja „N. Fr. Pr.“ je prisiljena tako le Rusom slavo peti: „Podrobna poročila o balkanskem prehodu Rusov pri Sofiji bodo vzbudila v istej meri občno strmenje nad vstrajnostjo in energijo ruskih vojsk, kakor o brezkrainej brezskrbnosti in nerodnosti Turkov. Če se premisli, kaka naravnost gigantična dela so morale ruske garde storiti, da so od kraja gotovo maloštevilne, v borbi z elementi brezstezno gorovje prekoračile, mora se pač tudi misliti, da bi Turkom lahko bilo, to zabraniti.“

Kanea 8. jan. Tu sem iz Aten za novine došli telegrami poročajo o uporu na Kreti in da se grška vojna proti Turkom začne.

O turškem parniku „Mersina“, katerega je na morji priplenila ruska parna ladija „Rossija“, poroča dopis v „Novoje Vremja“ sledeče: „Za poveljnika pripljenega parnika je bil imenovan kapitan družega reda, Sutkov. Turškega poveljnika so odveli na ladijo „Rossija“, a Rusi so šli na sovražnikovo ladijo. Tukaj se jim nij baš prijeten pogled odpril: ujeti vojaki ležali in sedeli so po palubi, kjer so si kakov prostorček našli bili. Mej njimi je bilo zastopnikov najrazličnejših narodov turške dr-

Listek.

Črna gora.

(Spisal Gladstone, poslovenil A. K.)

Govori se včasih o posamnih osebah, da svet ne pozna velikih ljudi svojih. Isto se more reči v večjem razmerji, da kristijanski svet ne pozna jednega čudovitega naroda v svojei sredi. Smo li mnogo vedeli mi pred dvema letoma za Črno goro? Evropeu je bilo znano ime kneževina Monako, in, naj bo, tudi San-Marino. Mej tem bi pa ime Črna gora uže davno davno bliščalo se v vsesvetnej brezsmrtnej slavi, ko bi se našel Walter Scott, da bi nam razkazal njeno zgodovino, ali Byron, da bi popel njena junaška dela in se jih udeležil. Nij se našel za-njo posvečeni pevec — „Vates sacer“ — in ona je ostala brez glasu v takej tujini, kakor so ostali predniki Aga-

memnona. Jaz hočem poskusiti, da pokažem božjemu svetu glavne dogodke črnogorske zgodovine, a le jednega se bojim, da mi čitatelji ne verjemó: tako čudoviti, tako basnoslovni se nam na prvi pogled zazde ti dogodki.

Groza otomanskega navala, najstrašnejša iz vseh groz, kar jih je skušil svet, prišedša iz Azije po ozkem morskem prehodu v 14. stoletji, se je jela naglo dvigati k zapadu, in pograbila je eden kraj za drugim, poplula je dežele, ki so se štele tačas večji del k najbolj izobraženim v Evropi. Naj ne govorim o grškej zemlji: dovolj je reči, da so Bolgarija, Srbija, Hercegovina in Albanija prišle Turku v last.

Samo eno pleme, podobno krepkemu hrastu, kojega ne more premagati sam blisk, — je zadrževalo ves napor groze in nij dopustilo nad soboj podjarmljenja; a prej kot preidem k njemu, počastimo umrle. Vsi oni, skoraj

brez izjeme, so padli po krepkej in možatej borbi. Srbski vladarji v 15. stoletji so bili veliki in hrabri ljudje, njih narod je bil napolnen s stanovitno srčnostjo. Srbija je stala na svojem vrhunci leta 1347, ko je Štefan Dušan imenoval se carja srbskega, grškega in bolgarskega. A grška država je v nesrečni čas, in sebi v pogubo, pozvala si na pomoč proti njemu — Turke. V 1356. letu je nenadna smrt pobrala Štefana. Na osodepolnem polji, na Kosovem, leta 1389 je izdaja, v jedinstvu s premočjo, pomagala Otomanom razbiti srbsko armado; a potem, kar se ima tudi izdaji pripisovati, se je pogojno podvrženje Srbije spremenilo v brezpogojno robstvo. Zapad z vsem svojim viteštvom more samo primerjati svoje junake z Markom Kraljevičem — slavo srbske zemlje, ali z znanim junakom Jurjem Kastriotom Skanderbegom.

Privadili smo se gledati na ta predel

žave: poleg Murov in Arabcev ležali so Kurdi in Čerkesi, v svojih visokih kapah, in Turek s turbanom čepel je poleg Armenca, oblečena v pisano, do pet dolgo suknjo. Največ jih je pak bilo zavitih v cunjce. Paluba je bila strašno onesnažena. Ker je bila večina teh vojakov še le prvič na visokem morji, prišla jih je bila morska bolezen in gnjusne izmečke vsled nje so povsod po palubi z orientalsko brezskrbnostjo in nečednostjo samo gledali, a ne jih pospravili. Ruski poveljnik je povsod razpostavil straže in je dal odvzeti orožje ujetnikom. Mej vožnjo prikazal se je na vzhodu naenkrat velik parnik. Vsled tega porodil se je mej ujetniki velik nemir in pri vseh je bilo videti orožje, katero so prej skrivali. Ruski poveljnik je zatorej ukazal vse turške ujetnike še jedenkrat preiskati in vse orožje, ki bi se našlo pri njih, pometati v morje. To se je zgodilo takoj, in z desne in leve padala so bodala, samokresi, meči in puške v vodo. Še solznimi očmi je mnogo ujetnikov žalostno gledalo, ko je njihovo lepo orožje pogoltnilo globoko valovje. A tuja ladija nij izpremenila svojega teka, nego je šla svojim putem dalje, gotovo ne sluteča tako blizu sovražnika. Kakor se je pozneje izvedelo, je tuji parnik vozil turške vojake in strelivo. Ta slučaj je Ruse napravil še bolj previdne. Ujetnike so še jedenkrat preiskali in zopet so našli orožje pri njih, katero so tudi pometali v morje. Pri tej priliki našli so Rusi tudi turško pošto, ki jo je doslej skrival nek kurir. Mej raznimi pismi bilo je tudi eno za Hobart-pašo in neka korespondenca Muktarja-paše. Priplenjena ladija je prav krasen vijen parnik (schraubendampfer) na tri jadnike, 216 črevljev dolg in ima njegov stroj 260 konjskih močij.

Italijanski kralj, Viktor Emanuel †.

Italijo je velika izguba zadela. Umrl je po kratkejši, komaj tri dni trajajočji bolezni prvi kralj, kar je ta dežela po dolžih stoletjih zopet narodno in državno zedinjena, Viktor Emanuel, v 57. letu svoje starosti.

Rojen je bil 14. marca 1820 kot sin sardinskega kralja Karla Alberta. Od mladega vojaškimi vajam nagnen, bojeval se je na strani svojega očeta l. 1848 in 1849 proti Avstriji in se odlikoval. Ko je po pobitju pri Novari 23. marca 1849 njegov oče krono odložil, moral je Viktor Emanuel nesrečno vojsko končati in mir narediti.

Ko je potem v času reakcije v celem dru-

gej Italiji zavlada absolutizem, dal je Viktor Emanuel svojim Sardincom svobodo in polno ustavo, katere se je tako zvesto in konstitucionalno držal, da so mu Italijani dali priimek „Il re galantuomo“ — kralj poštenjak. Mej tem je Viktor Emanuel s svojimi državniki, v prvej vrsti s Cavourjem, pripravil se na narodni italijanski poklic Sardinije, zedinjenje Italije. Talentiranemu in rodoljubnemu Cavourju se je celo udal. Leta 1859 je znal Napoleona pridobiti in z njegovo pomočjo je dobil Lombardijo od naše države, kakor tudi Toskano in Emilijo, ki sta uže mej vojsko tujo vladu zapodili. Garibaldi je potem na svojo pest osvojil kraljevino obeh Sicilij, zapisavši ime Viktora Emanuela na svoje zastave. Tako je Viktor Emanuel, poprej kralj sardinski, mogel 17. marca 1861 prevzeti naslov kralja italijanskega. Leta 1864 se je iz Turina preselil v Florenc. Leta 1866 je sklenil po baš te dni umrlem svojem generalu Lammormori zvezo s Prusijo, katera mu je, da si tepnemu pri Kustoci in Visu, prinesla Benečijo. Francozje so branili le še papeževe dežele in so Garibaldi leta 1867 pri Mentani pretepli in izrinili. Kralj zoper to nij mogel ničesa storiti, zato so ga pa radikalci hudo napadali. Ali francosko-nemško vojno in pad Napoleona III. porabivša, zasela je Viktor Emanuelova vojska tudi papeževe dežele, staroslavni Rim je postal koncem leta 1871 glavno mesto Italije in prestolnica Viktora Emanuela, ki je 27. nov. 1872 prvi italijanski parlament osobno odprl v tem „večnem“ mestu.

Viktor Emanuel je imel, kakor vsak človek, prijatelje in sovražnike. Narod italijanski ga je rad imel in tudi drugod so ga spoštovali mnogi. Sovražili so ga pa vsi konservativci in vsi oni, ki zastopajo misel, da sv. oče papež mora imeti tudi posvetno oblast poleg cerkvene. Oboji so, vsak se svojega stališča, prav imeli. Ali soditi smemo, da bodo mrtvemu tudi oni odpustili, ki so živemu nasprotovali, ker to mu morajo priznati, da nij delal iz samoljubja, temuč iz ljubezni do Italije, katero je res zapustil zedinjeno in v krogu evropskih velevlastij slišano in spoštovano. Njegovo ime bode ostalo sloveče v zgodovini, naj se reče, kar hoče.

„Spokorjen in previden se sv. zakramenti“ je umrl, pravi naš nabrežinski telegram. To bode potolažilo tudi one, ki z njegovim življenjem nijso bili zadovoljni.

Italijani imajo pač uzrok, žalovati po njem. Tudi teški in nevarni čas, ki je

zdaj, in katerega je Viktor Emanuel še letos na novega leta dan zdrav in krepak naglašal pri sprejemu čestitajočih deputacij, nij otovrje, da bi bil ugoden izpreminjanju vladujočih osob. Kakov bode naslednik, 34 letni sin njegov Humbert, to so bode še le videlo iz del njegovih.

O ruskeje humaniteti

piše, po Slovenskem žalibog mnogo čitana, graška „Tagespost“ na čelu svojega jednega večernega lista pred nekaj dnevi čudne reči, katerim pa še v teku spisa nevede sama nasprotuje. Najpoprej se graška tetka silno jezí nad Rusi, češ, da ti turške ujetnike vsem zimskim in vremenskim nezgodam prepuščajo, tako, da jih na stotine mraza umira.

To bi bil tedaj prvi akt ruske humanitete! Kakor pa da bi se začela kesati, navaja „Tagespost“ hitro za to tožbo rusk telegram iz Bogota, v katerem se poroča, kako slabó so turški ujetniki oblečeni, da so skoraj na pol nagi, tako, da po mrazu silno trpijo. Dalje govori telegram, da ruski grenadirji drva in živež s Turki dele in da jih v svojih kočah stanovati puste. Ruski oficirji obedujejo skupno s turškimi in trpijo celo bolnike v svojih šatorih.

Če to nij dovolj turškim prijateljem, kaj zahtevajo še več? Kaj jednakega nij se še čitalo v poročilih dosedanjih vojin, najmenj pa se je kaj podobnega, lepega in humanega čitalo od Nemcev, ki so vse drugače gospodovali v Franciji. In, če prevdarimo velikansko nasprotje mej Rusom in Turkom, moramo se vsakako čuditi tej ruskeje velikodušnosti. Da pa turški ujetniki še po vrhu tega mraz trpe, je lahko razumljivo, oni so po večjem iz gorkih dežel in trde zime ne vajeni. Ker so še po vrhu razcapani in na pol goli, jih elementarne nezgode še bolj pritiskajo. Ali kaj mora Rusija za to, da Sultan svojih vojakov z obleko ne preskrbljuje; če pa se našim nemčurjem ti siromaki res tako smilijo, naj jim pa oni gorkejšo obleko omislijo!

„Najjasnejši dokaz ruske brutalitete,“ pravi dalje perfidna Nemka „Tagespost“, „pa je ta, da so Rusi iz Karsa 2000 bolnih Turkov izgnali, od katerih je 1700 na potu v Erzerum pomrlo.“

To judovsko gosko navaja „Tagespost“ čisto brez vseh opazek in, kar je še važnejše, nam tudi vira nič ne navaja. To je pač klepetulja vedela zakaj, ker bi jej pri tem slabo

zgodovine z ravnodušjem, celo z nekakim zaničevanjem, a brez uzroka, marveč davno bi bili morali zameniti to čuvstvo z bolj razumnim in bolj dostojnim čuvstvom hvaležnosti. Na tem polji, ravno tem, in posebno slovenskim plemenom je bilo odločeno, prenesti prvi, najsilnejši napor mogočnega vala in oslabiti prvotno njegovo silo; naj omenimo, da uže nasledek tega vala, razlivšega se čez Dunav in čez Savo, jedva da nij potopil samo Ogerske, temuč tudi Avstrijo in Poljsko. S slovenskim naseljenjem je cesar avstrijski utrdil severni breg Save, ko je ustanovil na njem znamenito vojno granico. Slovani, sami, brez najmanjše pomoči od zapada, so prenašali navale otomanske sile in so pomagali oslabiti jo do te stopinje, da so uže rezerve njene, ki so se napravile dalje, zamogle udržati evropske kombinacije.

V številu srbskih zemelj je bila cvetoča

kneževina Ceta. To ime je bilo vzeto od reke, ki teče k jugu od gorske citadele k Skadarskemu jezeru. Kneževina je imela v sebi denašnjo črnogorsko zemljo s primorsko liso vred (kojo je pozneje odrezala od nje nesramna, nedostojna, zavistna politika) in z razkošnimi dolinami, s kojimi je okrožena gola, neprijazna Črna gora. Vse okrog je odstopalo in padalo: edina Ceta je stala krepko pod vlastjo kneževinega rodu Balhidov. Slednjič v 1478. letu je bil vzeta Skadar, na južnej strani, in leta 1483 so si Turki podvrgli prednike — dosedaj hrabrih naselnikov Hercegovine. Teško so stiskali od vseh stranij Črno goro vrage: Ivan Črnajević, tadanji junak zemlje črnogorske, se je obrnil k Benečanom s prošnjo za pomoč, a dobil je odreko. Tada je z njim vred ves narod njegov 1484. leta zapustil krasna polja, na katerih je preživel on celih 700 let pod blagodejnimi solničnimi žarki in, skrivši

se na golo skalovje mej zijavke in propade, je jel stati na brambi za dva najbolj dragocena blagra, nad kojimi nij ničesar v človeštvu: vero svojo in svobodo. Tem ljudem je bilo tudi, kakor bulgarskim pomakom in bosnijskim begom, odkrito sredstvo — kupiti si ostudni mir z odstopnostjo. Njim, kakor drugim, je bilo na voljo dano, izbrati si eno iz treh zel: smrt, robstvo ali koran. Umirati nij kazalo, radi dela, kojemu so se posvetili. Bolj, kakor koran in robstvo so cenili življenje v hladu in gladu, v potrebi, trdem zatajevanji in vednej nevarnosti. Tako je bilo njih pravno pismo — njih Magna charta, in — naj se pove, nikomur v obsoje — ali je na celem svetu bolj blagorodna listina prav, kakor je ta? Treba je bilo osnovati središče tej gorskeje naselbini: Ivan sozida samostan v Cetinji, in ukaže, da naj bo to glavno mesto Cete. In, čudna reč! v gore je on vzel

Šlo. Znano je namreč, da celo najbolj podučeni dunajski listi o tem činu ruske brutalitete čisto nič ne vedo, ampak nasprotno vedno poudarjajo, da Rusi kolikor mogoče s Turki kristijansko ravnajo. „Tagespošta“ pa menda misli, kakor več dunajsko-židovskih distov, da je vsaka laž dobro sredstvo za psovvanje Slovanov!

Zakaj pa na pr. „Tagespošta“ nič ne omeni o onih ruskih ujetnikih, ki jih je Osman v Plevni pomoriti dal; zakaj tudi ne omeni nič o tem, kako viteško so Rusi kljubu temu z ujetim Osmanom ravnali!?

Kako nepristransko pa „Tagespošta“ sploh sodi in piše, kaže najjasnejše to, da odobruje turško grozovitost, s katero vsa mesta, vasi in sela požigajo, katera morajo Rusom prepustiti. Zagovarja namreč Turke s tem, da imajo zgodovinsko pravico do takih činov, češ, saj so tudi Rusi leta 1812 Moskvo pred Francozi zažgali. Ta primerljaj in zgodovinsko opravičenje turškega barbarstva bil bi res smešen, da ne bi bil prežalosten za naše razmere. A mišljenje naših nemškutarskih nasprotnikov nam dovolj znači. Siromaki namreč ne izpoznajo tega, da je Rostopčin leta 1812 s tem, da je Moskvo daroval, Rusijo, da, celo Evropo francoskega jarma rešil, ko Turek s svojim divjim požiganjem samo siromaške prebivalce na beraško palico spravlja, in uže 400 let vsako kulturo na vzhodu nemogočo dela.

Kar „Tagespošta“ o ruskih vojakihi samih piše, kako brezobzirno se z njimi ravna, in kako jih v Valahiji in v Bulgariji na stotine zmruže, to je zopet nekoliko pretirano, nekoliko pa, kolikor je resničnega, je čisto naravno. Vsak letni čas ima svoje težave, in verjetno je, da marsikateri hrabri ruski vojak pod belo odejo prerani grob najde. Radovedni pa smo, če je „Tagespoštini“ dopisnik, ki se nad to rusko grozovitostjo tako silno jezi, tudi one zveste avstrijske sinove tako vestno preštel, ki so n. pr. leta 1859 ali 1866 v Italiji na vročini pomrli! Ali Nemce, kar jih je pred Parizom ozeblo. To je baš vojska!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 10. januarja.

Ministri dunajski so imeli 8. t. m. posvetovanje. Razen odpretja državnega zbora je bilo tudi več osebnih vprašanj rešiti, mej temi mesto banknega guvernérja. Tudi tirolski

soboj tiskarnico. To je bilo leta 1484, v malej kneževini, pri ljudeh, zamaknenih v vojna dela, — in ti ljudje so bežali, da so rešili svoje življenje.

Naj še omenim, v kakej dobi se je to zgodilo: še-le sedem let pozneje je prvo tiskano knjigo izdal Kakston v bogatej, gosto naseljeni stolici Angleške, takrat, ko še nij bilo tiskarne niti v Oksfordu, niti v Kembridgu, niti v Edinburgu. Komaj šestnajst let poprej (1468) se je ustanovila prva tiskarna v Rimu, v stolici kristijanskega sveta, in ne več, kakor 28 let pred tem (1456) se je pri kazal v svetu prvenec velike iznajdbe, najprva tiskana knjiga, kojo poznamo.

Malo krdelo, sobravši se v bratsko zvezo, je sprejelo prvo delo, staviti si osnovni zakon za celo bratstvo, z edinodušno prostimi glasovi. Ta zakon obstoji v tem, da ob času vojne s Turki nihče iz sinov Črne gore ne more oditi z bojišča brez dovoljenja načelnik-

namestnik, grof Taaffe, in češki namestnik, Weber, bosta baje prestavljena.

V **Pešti** se je začela glasovita magjarska pravda proti Miletiću. Vse priče govore za nekriv, le nekov Rankovič, nek potepuh brez značaja, trdi, da je Miletića slišal govoriti za revolucijo Srbov proti Ogerskej. O tej pravdi hočemo še več izpregovoriti.

Vnanje države.

Rumunski bivši diplomatični agent pri porti, general Joan Ghika, je šel 3. t. m. v tajnem poslu v ruski glavni stan. Ugibljejo, da je to v zvezi s pripravami o sklepanji mirovanja orožja, pri čemer hoče Rumunija samostalno zastopana biti.

Na **Francoskem** so občinske volitve skoro povsod izpale republikancem na korist. Republikanska ideja je torej povsod uže globoko korenine zasadila in se ne da več izrovati.

Amerikanski zedinjenih držav kongres se denes snide in bode svoje letošnje delo pričel.

Dopisi.

Iz Kranja 9. jan. [Izv. dop.] Čitati je bilo v „Slovenskem Narodu“ od 3. jan., kako se je odlikovala naša čitalnica pri besedi 30. decembra: s petjem, z igro, ki sta prouzročila splošno pripoznanje in navdušenje narodnjakov in pohvalo celo nasprotnikov, katere je bil privabil blagodejni namen besede. Strokovnjaški kritiki in oni naravni kritiki, ki bolj srce kot um slušajo, bili so ene misli v pohvali ter mnenji, da bi imeli tako izborni pevci in igralci pravico na vsak oder stopiti. Zasluga za tako dobro organizacijo pevcev gre pa g. Fr. Trdini, ki je bistveno pripomogel, kakor pri vsakej drugej zabavi, tako tudi pri tej, k izvrstnemu izidu, kot pevovodja in kot glavna osoba na odru. A žalibože imamo poročati izgubo tega zmožnega, delavnega, požrtvovalnega narodnjaka, ker nas je zapustil in šel zopet na višje šole. Zahvaliti pa se mu hočemo, ker kazal nam je dejansko svojo navdušenost za narodno stvar povsod.

Z iztiranjem prof. g. Glaserja se nij uresničila želja naših nasprotnikov, čitalnico pokopati, ker je bilo prišlo pevovodstvo v ravno tako spretne, marljive roke g. Trdine. On je pevce do te stopinje popolnosti izuril, kakor jih smo videli in slišali na odru. Pozneje, ko se je bila čitalnica preselila v novo krasno stanovanje g. Mayerjevej hiši, napravila si krasno sobano in oder, bil je zopet g. Trdina delaven. Za to mu je po pravici vsak Kranjski narodnjak iz srca hvaležen ter obžaluje njegov odhod.

kovega, da naj se begunec vselej oropa česti in izpodi iz zemlje svoje. Obleče naj se v žensko obleko, dá naj se mu v roke preslica in babe naj ga s preslicami poženejo ven iz svetišča svobode.

In, glejte! od istega časa je, do malega skoz štiri sto let, ves narod izpolnjeval in izpolnjuje v vsej nerazrušljivej sili zavezo tega znamenitega dne, sredi neprerivnih skušenj, sredi takih nevarnostij, takih rev, takih činov, kakor se težko najde kaj podobnega v letopisih Evrope, morebiti celo v letopisih vsega človeštva.

Se ve, da nij bilo pričakovati, da bi v celej masi naroda ali plemena ohranila se enako ta nadčloveška energija, kakor jo je terjal položaj. Od časa do časa so se javljali slabi, in odpadali od bratstva. Primerilo se je, da so drugi govorili Ivanu take besede, s kakoršnimi so se obračali k Mozesu Izraelciji: Čemu si nas vodil iz Egipta, da si nas pri-

Iz Gradca 7. jan. [Izv. dop.] (Dijaška slovanska društva, — društveno življenje.) Primerno in navadno je, o rečeh, kakor jih nameravam kratko razpravljati, govoriti koncem leta, ker se baš takrat sklepajo računi ter se delajo bilance — v življenji posameznega človeka, društev itd. — ker takrat navadno na dan prihajajo ugodni in slabi uspehi raznega delovanja v minolem letu in se razkrivajo uzroki takih nepovoljnih prikaznij. Vse to pa se godi radi tega, ka bi se skušnje, nabrane v preteklosti, bolje porabile v prihodnosti, kratko, ka bi se dosegli vedno boljši uspehi. Toda, v Rim vodi več cest in gradivo, če zahteva nekoliko premišljevanja, ponuditi se sme vsak čas. Gotovo bodo dijaki, prišedši iz domovine, in vrnivši se na svoje delo z okrepanimi močmi, tudi slovensko društveno življenje po starej navadi povzeli in nadaljevali. Vpraša se samo, kako hočejo naši dijaki to društveno življenje nadaljevati in v katerih društvih.

Kratek odgovor bil bi: po starej navadi v svojo korist — v društvu „Triglavu“ in v pevskem društvu višjih šol! Prav tako, toda, pomisliti je treba, ka je zopet poteklo leto in ka v minolem letu nijsmo dosegli tega, kar bi doseči bila naša dolžnost. In vendar hočemo ostati pri „dragej in milej“ nam starej navadi!?

Oglejmo si društvo „Triglav“; ono ima namen, „združevati slovenske dijake graških višjih šol, izobraževati jih z znanstvenimi predavanji, razveseljevati jih s petjem in domačo zabavo. To se doseže, da se pri zborih predava, govori ali krasnoslovi, pevajo narodne pesni in pogovarja. Po dokončanem predavanji sledi splošna kritika o predmetu in za tem vodi občno zabavo vsakokrat za to izvoljeni starešina.

To društvo je edino središče slovenskih dijakov, in marsikdo misli, ka nij dijaka, kateri bi ne bil ud temu društvu. Kaj pa; pomisliti in prevdariti je treba, ka govorimo o slovenskem društvu in — ka je nad polovico dijakov slovenskih, kateri — se zanje ne brigajo. Samo, da me nihče ne poprašuje po uzrokih tej prikazni, ker so meni ravno tako malo znani, kakor imenovanj polovici dijaštva! Edino pravo bi zadeli naši dijaki, po mojej misli, ako bi od prvega do zadnjega tako dolgo čakali s snovanjem društev, dokler se ne bode udomačila navada, ka so društva mogoča, če imajo le svoje odbore in pravila — mo-

vedel na tak proklet kraj? Ivan je umrl v 1490. letu; na njegovo mesto je prišel starši sin Jurij, katerega žena, Benečanka po rodu, si je izgovorila oditi v drug kraj, v živo mesto — res, da ne v islam, a na Beneško. Primerilo se je še hujše kot to: njegov mlajši brat Štefan je ušel s celim pajdaštvom v Čarigrad in predložil Bajazetu drugemu izdajo domovine svoje. Terjali so od njih — sprejeti mohamedanstvo, in oni so se poturčili. Izdajcam nij nič lože, kakor odstopiti tudi od vere. Zjedinili so se s Turki in šli skupno z njimi z vojsko nad Črno goro. Jurij zadene na nje in jih razbije. A ti zmagovalci, da si bojeviti, nijso bili po prirodi divjaki, oni so postali divji uže pozneje, ko so jih Turki obdivjali. Sprejeli so marveč prejšnje svoje tovariše k sebi v Črno goro in nijso jih stiskali v njihovej novej veri.

(Dalje prih.)

rebiti tudi svoje deske na vseučilišči; ka morejo pevska društva svojo nalogo izvrševati, ako le pevovodja sam točno k pevskim vajam zahaja ter po redno in vestno manjka-jočih pevcev vzdihuje.

Brez dvombe imata naši društvi blag namen. Ali morebiti slovenskim dijakom nij potrebno, ka se v vsakem mesecu vsaj par-krat snidejo ter se pogovarjajo o svojih študijah, o dogodkih v domačiji, ka kramljajo po domače, pojejo domače pesni ter se veselijo pri kozarcu vina ali vrčku piva? Resnega uka je treba mladini, pa tudi razveseljevanja. Spoznanja in zgodnjega sporazumljenja je treba, ako hočemo, ka bode naše možko delo- vanje v raznih poklicih in po raznih krajih naše domovine plodno. Ako smo si do- mačini kot dijaki tuji, ne bode se to spre- menilo tudi pozneje. In, kake razmere bi to bile v naši malej domovini!

Meni je tedaj celo nedoumno, zakaj se na pr. koroški Slovenci tako strašno bojijo naših društev, ker vem, ka zahajajo v druga, naši reči manje ugodna. Nam so bili in so vedno dragi bratje ter smo jih radostnega srca sprejemali v naši sredini. Toda, letar- gija in apatija polastili ste se teh popolnem, mej tem, ko imate druge Slovence vendar še le deloma v svojej oblasti.

Morebiti pa društva svojim udom nikakor ne ustrezajo, ter dijaki radi tega za- nja ne marajo? To je tudi lahko mogoče. Ali vsi morejo vse in vsi dijaki bodo si vendar za- mogli taka društva ustvariti, ali obstoječa tako preustvariti, ka bodo vsem terjatvam zadosto- vala. Tedaj, samo na delo in ne jadikovati, grajati ali celo mirovati! Naj dohajajo vsi Slovenci k zborovanju „Triglava“, naj pred- našajo, deklamirajo, pojejo itd. Naj zahajajo pevci redno k vajam, in imeli bomo lahko vsak mesec svoj „tihi večer“, v naše veselje in zadostenje, vsem drugim v zabavo. Tukaj živeči Slovani nam gotovo ne bodo vedno svojih močij odtegovali, ako nas vidijo vrle pri delu. Posebno pevsko društvo bodo bolje podpirali, duševno in gmotno, ako vidijo, ka nam je mar za našo reč.

In kake „tihe večere“ bi naše pevske dru- štvo lahko napravljalo, ako pomislimo, koliko pevcev se nahaja tu med Slovani, koliko ume- tnikov na tem ali onem instrumentu! To bi se dalo tem lože doseči, ker slovanske dru- žbine sedaj družega središča nemajo, ker go- tovo ljubijo domačo zabavo in ker pri nas nij kitajskega zida mej dijaštvom in nedijaštvom. Naši dijaki pustijo vsakemu svojo veljavo; oni se pustijo radi voditi, ne smejo se samo njih pravice in opravičene terjatve samovoljno pre- zirati. Tedaj vzajemnega delovanja navedenih dveh faktorjev ne zavirajo posebne zapreke.

Odvizno pa je vse v prvej vrsti — mi to posebno naglašamo — od dijakov samih, namreč, ka raste obema društva številu udov, ka moreta društvu napredovati in do- seči stavljeni si cilj. Dijaki ne smejo štediti tam, kjer štedenje nij na mestu; žrtvovati jim je res nekoliko ur v mesecu, ali te si zamo- rejo gotovo preje, nego vsi drugi, prihraniti. Tako ravnanje je tem primerneje, ker imajo izgledi vedno dosti večjo moč od besedij. Pri- šli smo tudi uže vsi po mnogih skušnjah do spoznanja, ka resno in izgledno marljivo de- lovanje prinaša obilnega sadu. To pa je ravno, česar si v novem letu v prav obilnej meri že- limo; tega pričakujemo vsi željno. Ker pa la-

stne želje poznamo, ker poznamo tudi sred- stva v njih dosego, zdramimo se v novem letu, hajdimo s trdno in resno voljo na delo! Drugo bode postalo naše življenje, zadovoljni bomo mi z njim — in vsi drugi z nami.

Domače stvari.

— (Tiskarski ples.) Tukajšnje tiskar- sko izobraževalno društvo napravi plesovno veselico v steklenem salonu kazinske re- stavracije 19. januarja, h katerej uljudno vabi p. t. občinstvo. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnice po 1 gld. in za rodbino po 1 gld. 60 kr. se dobivajo v knjigotržnicah pri gg. pl. Kleinmayru in Bambergu in K. S. Tillu, ter zvečer pri blagajnici.

— (Protestantovsko šolo) v Ljub- ljani je ministerstvo uvrstilo mej javne učil- nice. Ta šola je samo nemška, za to se gla- silo naših nemškutarjev silno veseli tega čina.

— (Narodna čitalnica kamni- ška) napravi prihodnjo nedeljo 13. t. m. ve- selico s sledečim programom: 1. „Mihova že- nitev“, zbor. 2. „Roka v roko“, za 2. citre od J. Umlaufa, igrano na 4 citre in na gosel- ske citre, priredil Fr. Ozbič. 3. „Večerna“, čveterospev od A. Härtla. 4. „Vojaška“, zbor od dr. B. Ipavca. 5. „Kdor prej pride, prej melje“, šaloigra s kupleti v 2. dejanjih. 6. Ples. Vstopnina navadna, začetek ob 7. uri zvečer. K tej besedi najuljudneje vabi odbor.

— („Slovenski učitelj“), preneha- joč izhajati in priporočujoč „Učiteljskega to- variša“, končuje: „K sklepu Vam kličemo, dragi gg. kolegi: Ostanite zvesti svojim do- brim narodno-pedagogičnim načelom, delajte v duhu narodnem za omiko našega naroda, zlasti mladine, podpirajte po svojih slabih močeh slovensko časopisje in slovstvo slovensko in skažite se vselej in povsodi prave slovenske učitelje!“

— („Učiteljsko društvo za slo- venski Štajer“). S tem, da preneha „Slo- venski učitelj“, ne preneha tudi ob enem učiteljsko društvo, ki je za slovenski Štajer pre-

potrebno in prekoristno, dokler imamo namreč tako društvo, kakor je ravno naše, sklicujemo lahko učiteljske zборе v poljubne kraje spod- njega Štajera, kar bi bilo brez društva veliko težje. Zbore sklicovati bo tudi v prihodnje koristno za slovensko štajersko učiteljstvo. Zato pa bode dosedanega odbora velika skrb, ne samo, da ohrani društvo, marveč, da ga tudi okrepi in očvrsti. Radi tega prosimo sedanje gospode družabnike, da ostanejo društvu še zvesti in mu pošiljajo letne doneske. Do se- daj je bila letna društvenina samo 50 kr. Vsled društvenih pravil mora tudi za bodoče leto (1878) pri tem nizkem znesku ostati. Zato pa prosimo, da se nam bodo ne samo ti kraj- carji za gotovo poslali, ampak tudi zaostala društvenina (pri nekaterih gospodih od prej- šnjih let). Ta denar ne bo zavržen. Društvo ga bode, kadar sedanje dolgove poplača, hra- nilo v ta namen, da se porabi pri izdavanji kake nove knjižice ali pa, da služi kot potre- bna zaloga za kakov časopis, ako bi ga čez nekaj časa v ugodnejših okoliščinah zopet iz- dajati začelo. Da naše društvo zasluži večje podpore, nego marsikatero drugo, to svedoči njegovo dosedanje delovanje: „Slovenski učitelj“, občni zbori: v Mariboru, Celji in Ptuju, izdane knjige: Koledar, Občna zgodovina in zemljepis.

Umrli v Ljubljani

od 6. do 8. januarja 1878:

Marija Žvokelj, molarjeva žena, 73 l., v gra- dišči št. 2, za vnetjem pljuč. — Tomaž Vidunič, prostak 53. peš-polka, 24 l., za vnetjem pljuč. — Cilka Lavrič, kuharica, 70 l., v prečnih ulicah št. 8, za vodenico. — Lavra Jagodec, davkarskega nad- zornika otrok, 4 l. 6 m., v gospodskih ulicah št. 1, za sušico.

Dunajska borza 10. januarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	63 gld.	60 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66	90
Zlata renta	74	60
1860 drž. posojilo	113	75
Akcije narodne banke	812	—
Kreditne akcije	220	50
London	119	—
Napol.	9	52
C. kr. cekini	5	63
Srebro	103	65
Državne marke	58	80

Svarilo in razjas- nitev!

Nigdar

še nij noben kozmetičen izdelek prouzročeval z velikan- skimi svojimi uspehi tolike

pozornosti,

kakoršno si je pri vseh prilikah zadobil

Winkelmayerov

toričen cvét,

kajti po njem so komaj 15 letni mladeniči uže nosili takove brade, kakoršnih ne vidis pri ljudeh v mozkajni dobi, plešče, kjer uže več let nij bilo najmanjše dlazice, zarasle so se zopet in gnale krepke in goste lase.

Nij se dakle čuditi, ako so kmalu prišla vsakovrstna ponare- janja mej svet. Največ pa slepari občinstvo nek tukajšnji trgovec, ki napravlja mojemu sličen cvet pod istim imenom, v čemer ga je, se ve da le slabo poučil hlapec, katerega sem odpravil iz svoje hiše.

Celo „Wiener medizinische Zeitung“ izreka, da ima Winkelmayer najboljši toričen cvet.

Prosimo dakle, da nikedo ne pozabi povsodi le zahtev- vati Winkelmayerov toričen cvet, kakor tudi vse ostale to- rične izdelke.

Cene: Steklenica toričnega cvéta 90 kr.; piskrček toričnega mazila 50 kr.; piskrček z brantinom, ki brado dela lepšo in volnejšo 40 kr.; torično olje 40 kr.; torično vošeno mazilo 30 kr.; to- rično mazilo za brado 20 kr.; Eau Athenienne, najboljšje sredstvo zoper ljuške na glavi, 60 kr.; purgin, vegetabilno sredstvo, ki osivelj bradi dá zopet prvotno barvo, 1 gld. — Purgin je napravljen brez minera- ličnih zmesij in nij dakle prav nič škodljiv.

Razpošiljati se mogu samo naročila, ki presegajo 1 gld. — Za vsako steklenico naj se pridene 10 kr. za prirredbo.

Centralna razpošiljalna zaloga:

(287—11)

J. WINKELMAYER,

Wien, 6. Bezirk, Gumpendorferstrasse Nr. 159 und Stumpergasse Nr. 13.

Podružnice na Dunaji: M. Hauptner, frizér, Schottenring, na oglu Goncaginih ulic in Filip Neustein, lekarnica „pri sv. Leopoldu“, v mestu, Plankengasse.
V Pešti: J. v. Török, lekarnar v kraljevej ulici 7. V Pragi: J. Fürst, lekarnar. V Brnu: F. Eder, lekarnar. V Gradcu: H. Kiehlhauser, lekarnar. V Temesvaru: Ernst Jaromisz, lekarnar. V Klausenburgu: Szeky Miklos, lekarnar. V Gyöngyösu: Ferdinand Mersits, lekarnar.